

Rada Gminy Olsztyn
Pl. Piłsudskiego 10
42-255 OLSZTYN
woj. Śląskie

STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
SPOŁECZNYCH
GMINY OLSZTYN
NA LATA 2006-2013

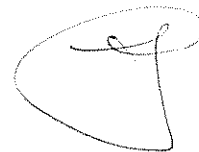

SPIS TREŚCI

WSTĘP

CZĘŚĆ I DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH WYSTĘPUJĄCYCH NA TERENIE GMINY OLSZTYN.

Rozdział I	Charakterystyka Gminy Olsztyn	4
1.	Położenie geograficzne	4
2.	Ludność	4
3.	Struktura gruntów	4
4.	Podmioty gospodarcze	4
5.	Szkolnictwo	5
6.	Ochrona zdrowia	5
Rozdział II	Zasady ogólne	5
1.	Zadania pomocy społecznej	6
2.	Budżet	7
Rozdział III	Problemy społeczne Gminy Olsztyn	7
1.	Ubóstwo	8
2.	Bezrobocie	8
3.	Niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba	9
4.	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	10
5.	Alkoholizm i inne uzależnienia	11
6.	Przemoc w rodzinie	13
CZĘŚĆ II	PROGRAM ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE OLSZTYN NA LATA 2006-2013	
1.	Ubóstwo	16
2.	Bezrobocie	17
3.	Niepełnosprawność, przewlekłe choroby	18
4.	Bezradność rodzin w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	19
5.	Alkoholizm i inne uzależnienia	20
6.	Przemoc w rodzinie	22

WSTĘP

Współczesny świat charakteryzuje się występowaniem różnego rodzaju sytuacji życiowych i kryzysów, powodujących problemy społeczne takie jak bezrobocie, niewydolność wychowawczą rodzin, przemoc, bezdomność. Niewystarczające środki przeznaczone na pomoc społeczną na zadania zlecone z budżetu państwa, zmuszają do ciągłych poszukiwań alternatywnych metod działania na rzecz rodzin i osób wymagających pomocy. Skuteczna pomoc charakteryzuje się usunięciem lub ograniczeniem dysfunkcji poprzez wspomaganie osób i rodzin w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych.

Przemiany społeczno polityczne i reformy społeczne zmierzają w kierunku minimalizowania opiekuńczej roli państwa, odchodzącego od powszechnych usług zaspokajających potrzeby społeczeństwa. Rola państwa zostaje ograniczona do określenia i nadzoru nad standardami realizowanych usług, wspierania samorządów lokalnych w rozwiązywaniu problemów społecznych.

Opracowanie i wdrażanie regionalnych strategii rozwiązywania problemów społecznych opartych na rzetelnej diagnozie i analizie potrzeb, z udziałem różnych partnerów społecznych, stanowi szansę na zwiększenie skuteczności i efektywności dotychczas podejmowanych działań.

Kierunkiem wytyczonym w niniejszej strategii jest przede wszystkim:

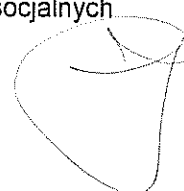
- zabezpieczenie miejsc w placówkach opieki społecznej ludziom starszym, grupom osób o ograniczonej zdolności radzenia sobie samemu oraz wspierania instytucji zajmujących się działalnością społeczną,
- doradczą opieką społeczną,
- doskonalenie działań ośrodka pomocy społecznej w zakresie pomocy środowiskowej,
- zabezpieczenie opieki socjalnej dla bezrobotnych, bez szansy uzyskania pracy.

I.Cel strategiczny:

1. Stworzenie warunków do umożliwienia osobom i rodzinom przezwyciężenia sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne możliwości i uprawnienia.

II.Cele operacyjne:

1. Identyfikowanie przyczyn ubóstwa i czynników powodujących korzystanie z pomocy społecznej.
2. Pomoc osobom i rodzinom zagrożonych dysfunkcjami, w szczególności bezrobociem.
3. Rozszerzenie oferty usług na rzecz ludzi starszych.
4. Pomoc osobom niepełnosprawnym (ze szczególnym uwzględnieniem osób z zaburzeniami psychicznymi).
5. Podniesienie poziomu kwalifikacji i doskonalenia zawodowego pracowników socjalnych zatrudnionych w Ośrodku Pomocy Społecznej.

CZĘŚĆ I DIAGNOZA

ROZDZIAŁ I

CHARAKTERYSTYKA GMINY OLSZTYN

1. Położenie geograficzne.

Gmina Olsztyn położona jest w południowej części powiatu częstochowskiego, 12 km na SE od Częstochowy. Zajmuje obszar o powierzchni 108,8 km². Graniczy z gminami: Częstochowa, Mstów, Poraj, Poczesna, Janów, Żarki i Kamienica Polska. Obecnie w skład gminy wchodzi 9 miejscowości: Olsztyn, Biskupice, Bukowno, Krasawa, Kusięta, Przymiłowice, Skrajnica, Turów i Zrębice.

Przez teren gminy przebiega droga krajowa oraz linia kolejowa Częstochowa – Kielce. Gmina położona jest na terenie Parku Krajobrazowego „Orlich Gniazd” i jego otuliny. Obszar gminy jest jednym z najbardziej malowniczych zakątków Jury Krakowsko – Częstochowskiej, licznie odwiedzany przez turystów.

W skład gminy wchodzi 10 sołectw:

Biskupice, Bukowno, Krasawa, Kusięta, Olsztyn, Przymiłowice, Skrajnica, Turów, Zrębice Pierwsze i Zrębice Drugie.

2. Ludność

Liczba ludności gminy Olsztyn wynosi ok. 7.307 (31.12.2005)⁴ mieszkańców. Największą miejscowością jest Olsztyn zamieszkały przez 30% mieszkańców gminy. Średnia gęstość zaludnienia w gminie wynosi 66,4 mieszk./km².

Na dzień 31.12.2005 r. ilość bezrobotnych w gminie Olsztyn wynosiła 482 osoby (w tym 232 kobiety), z tego 52 osoby z prawem do zasiłku (w tym 20 kobiet).

3. Struktura gruntów

W pokryciu terenu gminy dominują grunty orne oraz lasy i grunty leśne. Rolnictwo oparte jest na gospodarce indywidualnej. Jednak mimo wiejskiego charakteru gminy rolnictwo nie stanowi znaczącego sektora gospodarki w gminie. Użytki rolne stanowią 50% powierzchni gminy.

4. Podmioty gospodarcze

W gminie Olsztyn prowadzona jest różnorodna działalność gospodarcza. Począwszy od działalności transportowej, handlowo-usługowej w tym szkoleniowej, poprzez budownictwo ogólne i usługi związane z budownictwem, kamieniarstwem, następnie produkcję wyrobów z tworzyw sztucznych w tym opakowań, produkcję obuwia i części obuwia, produkty medyczne i stomatologiczno-protetyczne, artykuły gospodarstwa domowego, wyposażenie mieszkań, przetwórstwem drzewnym, a skończywszy na działalności związanej z rolnictwem. Większość ludności znajduje zatrudnienie w Częstochowie i jej okolicach.

Praca w gospodarstwach rolnych dla większości jest dodatkowym źródłem utrzymania.

Ilość podmiotów gospodarczych w 2005r. – 1.464

5. Szkolnictwo

Na terenie Gminy Olsztyn funkcjonują:

- 4 szkoły podstawowe (Olsztyn, Biskupice, Zrębice, Turów, Kusięta,
- 3 gimnazja (Olsztyn, Zrębice, Kusięta)
- 1 Gminne Przedszkole w Olsztynie + oddziały przedszkolne w Biskupicach, Kusiętach, Turowie i Zrębicach.

6. Ochrona zdrowia

Na terenie gminy działa jeden Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Gminny Zespół Ośrodków Zdrowia w Olsztynie, oraz Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Zakład Ortopedyczno-Rehabilitacyjny im. Jana Pawła II w Olsztynie przy ul. Mstowskiej 52.

ROZDZIAŁ II

ZASADY OGÓLNE

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej są obowiązane do współdziałania w rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji życiowej.

Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

1. Zadania pomocy społecznej

Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy:

- opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka,
- sporządzanie bilansu potrzeb gminy w zakresie pomocy społecznej,
- udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom nie mającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia,
- przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego,

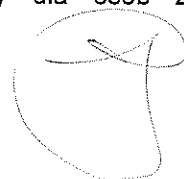
- opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która rezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie nie zamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem,
- praca socjalna,
- organizowanie świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- prowadzenie i zapewnianie miejsc w placówkach opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego lub mieszkaniach chronionych,
- tworzenie gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną,
- dożywianie dzieci,
- sprawienie pogrzebu w tym osobom bezdomnym,
- kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu,
- sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu informatycznego,
- utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenie pracowników.

Do zadań własnych gminy należy:

- przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych,
- przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnianie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze,
- prowadzenie i zapewnianie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki,
- podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych.

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę należą:

- przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych,
- opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia,
- organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z kłeską żywiołową lub ekologiczną,
- prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi,

- realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia.

2. Budżet

Bieżące funkcjonowanie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej zapewniają środki finansowe z budżetu gminy i państwa oraz środki pozyskiwane z innych źródeł.

ROZDZIAŁ III

PROBLEMY SPOŁECZNE GMINY OLSZTYN

Codziennemu życiu towarzyszą liczne problemy, które swoim zasięgiem obejmują coraz większą grupę ludzi i coraz młodsze pokolenie. Zmuszają one część społeczności do szukania różnych form pomocy w tym korzystania z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Liczba rodzin korzystających z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w latach 2003 - 2005 kształtowała się następująco:

Tab. 1. Rodziny objęte pomocą Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Olsztynie.

Rok	2003	2004	2005
Liczba rodzin	241	200	200
Liczba osób w rodzinie	891	686	578

Najczęstszymi przyczynami kwalifikującymi do udzielania pomocy przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Olsztynie są:

- * ubóstwo;
- * bezrobocie;
- * niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba;
- * bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych ,
- * alkoholizm i inne uzależnienia;
- * przemoc w rodzinie.

Najczęściej problemy te są ze sobą sprzężone.

Przy udzielaniu pomocy niezbędnym jest współdziałanie klienta w rozwiązywaniu jego trudnej sytuacji. Zmusza to osoby wymagające wsparcia do zmiany postawy z biernej i roszczeniowej na postawę aktywną w rozwiązywaniu własnych problemów, z którymi nie potrafili sobie poradzić.

3. Ubóstwo

Ubóstwo określa się jako stan, w którym jednostce czy grupie społecznej brakuje środków na zaspokojenie podstawowych potrzeb, uznawanych w danej społeczności za niezbędne. Pod pojęciem „podstawowe potrzeby” kryją się poza wyżywieniem, którego niezbędności nikt nie kwestionuje, takie potrzeby jak: ubranie, opłaty mieszkaniowe, leczenie, uzyskanie wykształcenia.

Ubóstwo jest głównym powodem przyznawania pomocy przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Pierwszą przesłanką, która uprawnia do ubiegania się o świadczenia z pomocy społecznej jest ubóstwo. Zjawisko to ma wiele przyczyn, które nie zawsze da się jasno wyodrębnić. Może ono być wywołane bezrobociem czy niepełnosprawnością, ale także biernością życiową i brakiem odpowiedzialności za siebie i własną rodzinę. Wczesna detekcja tzw. szybkie wykrywanie i docieranie do rodziny czy osób znajdujących się na skraju ubóstwa, a później intensywna praca socjalna przyczynia się do zapobiegania utrwalaniu się postaw bierności bądź roszczeniowości.

Tab. 2. Pomoc Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Olsztynie osobom dotkniętym ubóstwem w latach 2003 – 2005

Rok	2003	2004	2005
Liczba rodzin	189	183	173
Liczba osób w rodzinie	683	621	573

2. Bezrobocie

Powszechnie znane dziś słowo bezrobocie dotyka coraz to szersze kręgi ludzi, ludzi o różnych profesjach i na różnym poziomie wykształcenia. Obejmuje coraz to nowe obszary kraju powodując nowe zjawiska, które są wynikiem braku aktywności zawodowej i niepewności życia w przyszłości.

Zjawisko bezrobocia jest często poruszonym problemem w środowiskach masowego przekazu przez dziennikarzy, polityków i różnych przedstawicieli organizacji pozarządowych. Dotyczy szczególnie tych ludzi, którzy stracili pracę na skutek restrukturyzacji lub likwidacji zakładu pracy i nie mogą jej ponownie znaleźć u nowego pracodawcy. Bezrobocie dotyka szczególnie określone środowiska, do których należą: miejscowości popegeerowskie, wielkie centra przemysłowe, kopalnie i tereny nadgraniczne. W obszarach tych nastąpiły największe zmiany ekonomiczne. Na tych terenach bezrobocie dotknęło dużą grupę ludzi w wieku produkcyjnym i przedemerytalnym, mającym na swym utrzymaniu rodzinę.

Bezrobocie jest często w rodzinie czynnikiem konfliktogennym i nasilającym patologie społeczne takie jak nadużywanie alkoholu, zdobywanie środków pieniężnych nielegalnymi sposobami np. kradzież itp.

Głębokość zmian w rodzinie spowodowanych bezrobociem zależy w dużej mierze od struktury rodziny, jej fazy rozwoju, statusu społecznego, stanu zagospodarowania materialnego, kondycji zdrowotnej członków rodziny oraz środowiska lokalnego. Bezrobocie rodziców dla dzieci i młodzieży

kończącej pewien etap edukacji niejednokrotnie oznacza zmianę i ograniczenie planów dalszego kształcenia, obniżanie ich aspiracji edukacyjnych, zahamowanie rozwijania ich uzdolnień w drodze dalszej nauki czy zajęć dodatkowych.

Z powodu trudnej sytuacji materialnej rodziny, dzieci popadają w sytuacje konfliktowe w szkole z wychowawcami i nauczycielami. Odbija się to wszystko bardzo silnie na postawach dzieci i młodzieży, na ich zachowaniu oraz wartościowaniu zjawisk i osób.

Tab. 3. Liczba rodzin korzystających z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Olsztynie z powodu bezrobocia.

Rok	2003	2004	2005
Liczba rodzin	149	147	148
Liczba osób w rodzinie	574	476	517

3. Niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba.

We współczesnym świecie niepełnosprawność człowieka uważana jest za szczególnie istotny problem społeczny. Znaczenie tego problemu wynika z rozmiarów i powszechności występowania niepełnosprawności w populacji, a także z konsekwencji, jakie wywołuje w sensie indywidualnym i społecznym.

To, co odróżnia osoby niepełnosprawne od innych, to tylko i wyłącznie ich niepełnosprawność. Osoby te spotyka się codziennie, w każdym środowisku społecznym.

U części z nich niepełnosprawność jest uzewnętrzniona do tego stopnia, że nie sposób nie dostrzegać jej obecności.

Mówiąc o osobach niepełnosprawnych, mamy na myśli osoby posiadające stopień niepełnosprawności orzeczony przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności, Komisję przy ZUS, KRUS jak również inne osoby z dysfunkcjami fizycznymi, psychicznymi i umysłowymi. Za niepełnosprawne uważa się osoby, których stan fizyczny, psychiczny i umysłowy powoduje trwałe lub okresowe utrudnienia, ograniczenia bądź uniemożliwia pełnienie ról i zadań społecznych na poziomie powszechnie przyjętych kryteriów.

Tab. 4. Pomoc udzielona przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Olsztynie z uwagi na niepełnosprawność.

Rok	2003	2004	2005
Ilość rodzin	70	51	57
Ilość osób w rodzinie	245	154	178

Niepełnosprawność uderza najbardziej w finansową i emocjonalną stronę rodziny. Rodzina w takiej sytuacji wymaga zwłaszcza nieinstytucjonalnych form pomocy, maksymalnie

indywidualizowanych i dostosowanych do jej potrzeb. Wzmocnienia wymaga sama rodzina, bo ona zapewnia najwszechstronniej i w sposób ciągły możliwości poznawania uczucia miłości, potrzeb wolności, religijności. To rodzina, niezależnie od charakteru dokonujących się zmian w życiu społecznym, z natury broni godności oraz podmiotowości prawnej swych członków.

Obserwacje pracowników Ośrodka pozwalają stwierdzić, że sytuacja tej grupy osób jest bardzo trudna. Problemy osób niepełnosprawnych wiążą się głównie z ograniczonymi możliwościami oprotezowania i zakupu sprzętu umożliwiającego komunikowanie się i samoobsługę, kosztowną i trudno dostępną rehabilitację. Dużym problemem są także problemy architektoniczne w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej jak i w budynkach użyteczności publicznej. Bariery te nie tylko utrudniają, ale niekiedy wręcz uniemożliwiają uczestnictwo w normalnym życiu.

4. Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego

Kolejną przesłanką, która dominuje wśród problemów pomocy społecznej jest bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

Znaczna część osób korzystających z pomocy to osoby, które cechuje niezaradność w opiece i wychowaniu dzieci oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego, w tym nieracjonalne dysponowanie budżetem domowym.

Dysfunkcjami współistniejącymi w bezradności są: problemy w pełnieniu ról rodzicielskich, małżeńskich, niedojrzałość emocjonalna rodziców, problemy wychowawcze w środowisku rodzinnym ujawniające się w postaci zachowań agresywnych, buntowniczych przejawiająca się łamaniem przez dzieci i młodzież panujących obyczajów i norm.

Tab. 5. Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Olsztynie, u których występuje bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego

Rok	2003	2004	2005
Ilość rodzin	66	44	37
Ilość osób w rodzinie	282	184	165

Środowisko rodzinne jest pierwszym środowiskiem wychowawczym w życiu dziecka, w którym nawiązuje ono pierwsze kontakty z innymi ludźmi i zdobywa pierwsze doświadczenia z dziedziny współżycia społecznego. Na środowisko rodzinne składają się: struktura rodziny, atmosfera wychowawcza w domu, warunki materialne i zdrowotne, stopień wykształcenia rodziców i ogólna struktura środowiska.

Zaburzona struktura rodziny, często spotykana wśród świadczeniobiorców ośrodka, niekorzystnie wpływa na sytuację dziecka, na jego więź z rodziną. Rodziny klientów ośrodka odznaczają się często zaburzoną strukturą w postaci nieustabilizowanych formalnie i społecznie związków, rozkładem

pożycia małżeńskiego, częstymi zmianami partnerów, występuje w nich przemoc skierowana na partnera lub dzieci.

W rodzinach zaburzonych rodzicom brakuje umiejętności tworzenia właściwego klimatu życia rodzinnego, rozładowywania napięć powstałych poza domem, właściwych wzorców komunikacji i dawania rodzinie poczucia bezpieczeństwa, obdarzania dzieci uwagą. Rodziny te często żyją w takich społecznościach, które nie chcą ingerować w życie innych lub nie potrafią pomóc, gdyż same nie posiadają właściwych wzorców.

W wielu sytuacjach dzieci pochodzące z tych rodzin pozostawione są „same sobie” większość wolnego czasu spędzają wśród rówieśników na podwórku, częściej pojawiają się u nich problemy szkolne. Dzieci odrzucone przez środowisko rodzinne szukają akceptacji wśród rówieśników, łączą się w grupy subkulturowe, zaczynają wagarować, uciekać z domu i popadać w konflikt z prawem. Problemy opiekuńczo - wychowawcze, przemoc w rodzinie, konflikty międzypokoleniowe wielokrotnie są przyczyną umieszczania dzieci i młodzieży w placówkach opiekuńczo - wychowawczych lub resocjalizacyjnych, a dla dorosłych ofiar rodzinnej przemocy są powodem szukania schronienia i porad w placówkach i organizacjach pomocowych.

5. Alkoholizm i inne uzależnienia w Gminie Olsztyn

Uzależnienie od alkoholu, czyli alkoholizm, jest chorobą, która zaczyna się i rozwija podstępnie, bez świadomości zainteresowanej osoby. Polega na niekontrolowanym piciu napojów alkoholowych i może doprowadzić do przedwczesnej śmierci

Alkoholizm jest chorobą pierwotną. Nie jest on jedynie przejawem jakiegoś głębszego problemu psychologicznego. Jest to wyraźny i niezależny proces chorobowy. Owszem, alkoholik przeważnie miewa problemy emocjonalne, ale mają one charakter wtórny i najczęściej wynikają z samej choroby. W rezultacie skutecznego i konsekwentnego leczenia alkoholizmu problemy emocjonalne najczęściej stopniowo ustępują.

Jest to choroba postępująca (progresywna). Objawy alkoholizmu nasilają się w miarę trwania choroby. Jeżeli choroba nie zostanie powstrzymana, stan chorego będzie się stale pogarszał. W alkoholizmie można wyróżnić odmienne objawy cechujące wczesną, średnio zaawansowaną oraz późną fazę choroby. Poza tym jest to choroba chroniczna. Gdy u kogoś rozwiną się charakterystyczne objawy, jest wysoce nieprawdopodobne, aby osoba ta mogła powrócić do normalnego, towarzyskiego picia. Można jednak w każdym momencie trwania uzależnienia powstrzymać progresję choroby i całkowicie wyeliminować ostre objawy alkoholizmu. Podobnie jak w innych chronicznych chorobach, wczesne rozpoznanie ułatwia proces zdrowienia i zwiększa prawdopodobieństwo, że alkoholik odzyska zdrowie i zdolność normalnego funkcjonowania. Alkoholizm jest chorobą śmiertelną. Nieleczony zagraża życiu. Bez leczenia alkoholik skraca sobie życie średnio o 10-15 lat. Alkoholicy często giną śmiercią tragiczną w wypadkach samochodowych, wskutek samobójstwa, zabójstwa, w czasie bijatyk lub w wyniku utonięcia.

Alkoholizm jest problemem całej rodziny, prowadzi do współuzależnienia, przemocy, stanowi zagrożenie dla prawidłowego funkcjonowania członków rodziny. Człowiek uzależniony szkodzi nie tylko sobie, swoim bliskim, ale również osobom niezwiązanym z nim więzami rodzinnymi. Skuteczna

pomoc osobom i rodzinom z problemem alkoholowym polega na umożliwieniu im rozpoczęcia leczenia.

Od kilku lat nie posługujemy się już słowem „alkoholizm” jako centralną kategorią ujmującą wszystkie szkody związane z nadużywaniem alkoholu. Zgodnie z terminologią międzynarodową taką kategorią są „problemy alkoholowe”. Ułatwia to bardziej precyzyjne określenie szkód i metod zmniejszania lub usuwania tych szkód.

Niewątpliwie nadużywanie alkoholu powoduje uszkodzenia zdrowia. Znaczna część osób nadmiernie pijących skarży się na zaburzenia układu trawiennego, krążenia, neurologicznego, chorób płuc, nowotworów, urazów, a koszty związane z leczeniem tych dolegliwości powoduje spore obciążenie ekonomiczne dla polskiego systemu ochrony zdrowia, ponieważ leczenie tych pacjentów trwa dłużej i jest mniej efektywne. U pijącej młodzieży można zauważyć uszkodzenia rozwoju psychofizycznego.

Nadużywanie alkoholu wpływa również destrukcyjnie na osoby związane emocjonalnie z alkoholikiem. Życie w ciągłym stresie, doznawanie przemocy powoduje schorzenia psychosomatyczne i zaburzenia emocjonalne. Poza tym członkowie rodzin z problemem alkoholowym narażeni są na demoralizację, ubóstwo, obniżenie szans osiągnięcia kariery zawodowej.

Równie znamioną szkodą jest alkoholowa dezorganizacja środowiska pracy i bezrobotnych. Nadmierne picie powoduje absencje w pracy, wypadki i obniżenie wydajności zawodowej, ale także alkoholową patologizację populacji bezrobotnych, co poważnie ogranicza szanse na skuteczną pomoc w przezwyciężeniu bezrobocia i nędzy. Osoby nietrzeźwe często naruszają prawo i porządek, dokonując przestępstw, stosując przemoc lub przebywając w miejscach publicznych pod wpływem alkoholu.

Podsumowując można z całą pewnością stwierdzić, że alkoholizm zarówno w życiu jednostki jak i w życiu społecznym zawsze powoduje straty.

Liczba osób i rodzin z problemem alkoholowym objętych pomocą GOPS w Olsztynie nie odzwierciedla w pełni skali problemu, ponieważ wielu podopiecznych, u których pracownik socjalny zauważa lub podejrzewa problem alkoholowy, nie uświadamia sobie uzależnienia a wielu problem ten ukrywa. Często mają oni postawy roszczeniowe. Uważają, że jeżeli nie pracują, to właśnie pomoc społeczna ma obowiązek ich utrzymać.

Nadużywanie napojów alkoholowych stanowi dziś bezsprzecznie jeden z najważniejszych problemów. Zjawisko to w naszej gminie stwarza problem złożony i trudny do przezwyciężenia. Szerzące się zjawisko alkoholizmu dotyka wielu mieszkańców wsi i nie ma w tym momencie znaczenia płeć, wiek ani status materialny. Jego rozmiar i niszczyielskie działanie daje się zaobserwować u klientów Ośrodka.

Z problemem nadużywania alkoholu pracownicy socjalni spotykają się od wielu lat, niepokojącym jest jednak fakt wzrastania liczby osób uzależnionych od alkoholu i obniżanie się wieku inicjacji alkoholowej.

W rodzinach, które objęte są pomocą GOPS, pracownicy dość często obserwują stwarzanie sytuacji sprzyjających picciu alkoholu, stosowanie zachęty do jego spożywania i przedstawianie łatwości jego zdobywania. Szczególnego znaczenia w tych rodzinach nabiera wzorzec picia alkoholu i niekorzystny wpływ rozbieżności między zachowaniem rodziców a wymaganiami stawianymi wobec

dziecka, co do spożywania alkoholu, brak kontroli ze strony rodziców i stosowanie niewłaściwych metod wychowawczych. W wielu środowiskach daje się dostrzec zjawisko „dziedziczenia” alkoholizmu. Problem nadużywania alkoholu przez podopiecznych Ośrodka jest bardzo skomplikowany, ponieważ obok alkoholizmu występują zaburzenia komunikacji między członkami rodziny, ubóstwo, problemy wychowawcze i zdrowotne.

Praca z tak zaburzonymi klientami GOPS jest bardzo trudna, długotrwała i często skazana na niepowodzenie. Z pomocą w pracy z alkoholikami pracownikom socjalnym przychodzi specjalista terapii uzależnień oraz punkt konsultacyjny i inne organizacje.

Pracownicy socjalni przy udzielaniu pomocy skupiają się głównie na udokumentowanych dysfunkcjach rodziny. Tymczasem problem alkoholowy nie zawsze jest widoczny, a często pozostaje w domysłach pracownika socjalnego.

Tab. 6. Osoby uzależnione od alkoholu objęte pomocą Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Olsztynie.

Rok	2003	2004	2005
Ilość rodzin	22	18	26
Ilość osób w rodzinie	81	59	69

Praca z osobami uzależnionymi i członkami ich rodzin - klientami GOPS jest bardzo trudna i długotrwała. Jest ona złożona i wymaga wsparcia i kontroli wielu osób, instytucji: Poradni Leczenia Uzależnień, Sądu Rejonowego, kuratorów, pracowników socjalnych i pracowników lecznictwa odwykowego.

Kolejną grupą objętą pomocą społeczną są rodziny, w których jeden z członków rodziny przyjmuje substancje psychoaktywne.

Termin „narkomania” określa stan uzależnienia od środków odurzających. Pojęcie to ma szerokie znaczenie i obejmuje nie tylko nałogowe używanie narkotyków, ale posługiwanie się wszelkimi środkami wywołującymi euforię odurzającą. Nawykowe odurzanie się narkotykami staje się zjawiskiem masowym i groźnym dla zdrowia i życia (nadużywanie silnych środków narkotycznych prowadzi do śmierci, samobójstw na tle narkomanii) oraz mienia (rabunki, kradzieże popełnione w celu zdobycia pieniędzy na zaspokojenie głodu narkotycznego).

6. Przemoc w rodzinie.

Przed dwudziestu laty zjawiska agresji wobec kobiet nie traktowano jako problem społeczny. Pomijano je w publikacjach naukowych. Policja nie rejestrowała jej przypadków w kartotekach. Sporadycznie aresztowano mężów za pobicie żon. Od kilku lat sytuacja ta uległa zmianie. Przemoc w rodzinie nie jest zjawiskiem rzadkim. Wbrew pozorom występuje często, przybierając najprzeróżniejsze formy. Ofiarami przemocy są zazwyczaj kobiety i dzieci, rzadziej mężczyźni. Precyzyjne określenie tego zjawiska nie jest łatwe.

W 1986 roku Rada Europy przyjęła następującą definicję przemocy. Jest to każde działanie jednego z członków rodziny lub zaniechanie, które zagrażają życiu, cielesnej i psychicznej integralności lub wolności innego członka tej samej rodziny bądź poważnie szkodzą rozwojowi jego osobowości. Występują różne formy przemocy: fizyczna, psychiczna, seksualna i ekonomiczna. Są one zazwyczaj analizowane oddzielnie, ale należy pamiętać, że wszystkie są ze sobą mocno powiązane i wywierają wpływ na rodzinę jako całość. Stwierdzono wyraźne związki pomiędzy występowaniem przemocy wobec żony i fizycznej przemocy wobec dziecka, a także pomiędzy przemocą wobec żony i seksualnym wykorzystaniem dziecka.

Aby opracować strategie zapobiegania przemocy, trzeba uwzględnić fakt współwystępowania różnych form maltretowania oraz wskazać osoby, środowiska i instytucje, które mogą udzielić skutecznej pomocy osobom jej potrzebującym. Powstrzymanie przemocy to także kreowanie współpracy ze środowiskiem lokalnym, a także praca ze sprawcami przemocy. Celem ostatecznym winno być zwiększenie świadomości osoby krzywdzonej, co do jej faktycznej sytuacji życiowej, aby w ten sposób mogła z pełną odpowiedzialnością podjąć ważne dla niej decyzje.

Skuteczność podejmowanych działań zależy nie tylko od zaangażowania ofiary, ale także w dużym stopniu od współpracy różnych służb. Z chwilą, gdy sprawa zostanie przekazana policji czy prokuraturze, sytuacja rodziny może się radykalnie zmienić choćby dlatego, że sprawcy czują się kontrolowani przez dzielnicowych i dzięki temu powstrzymują się od pewnych typów zachowań.

Nie ulega wątpliwości, że przemoc wywołuje wiele negatywnych skutków zarówno u osób, które bezpośrednio jej doświadczają, jak i u świadków przemocy, nie jest również obojętna dla osób stosujących przemoc. Jej występowanie zniekształca obraz całego społeczeństwa, powoduje dezintegrację rodziny, zaburzenia funkcjonowania jednostek, a koszty związane z interwencjami policyjnymi, pobytem sprawców przemocy w Policyjnych Izbach Zatrzymań, koszty leczenia ofiar przemocy ponosi społeczeństwo.

Najbardziej widocznymi i oczywistymi skutkami przemocy są obrażenia cielesne. Należy jednak pamiętać, że znacznie bardziej niszczące od urazów fizycznych są skutki psychiczne doświadczania przemocy. Człowiek żyjący w stanie ciągłego zagrożenia pozbawiony jest niezbędnego do prawidłowego funkcjonowania poczucia bezpieczeństwa, miłości i zaufania. Krzywdzone dzieci czują się opuszczone, winne, mniej wartościowe, bezsilne, nieakceptowane, odrzucone. Następuje zaburzenie postrzegania i rozumienia świata. Psychologiczna presja i ciągłe napięcie może być przyczyną wielu chorób somatycznych. Konsekwencją takich doświadczeń może być nieprzystosowanie i nieumiejętność życia w społeczeństwie.

Oprócz widocznych skutków przemocy w czasie jej trwania obserwuje się też skutki odroczone, przesunięte w czasie. Doświadczenia przeżyte w dzieciństwie mają wpływ na całe życie. W rodzinach, gdzie mężczyzna znęca się nad partnerką, chłopcy uczą się agresji wobec kobiet, dziewczynki zaś, że być kobietą znaczy być bitą, poniżaną i maltretowaną przez mężczyzn. Dzieci dowiadują się, że jedyną drogą rozwiązywania konfliktów jest przemoc. Dzieci, które często są świadkami przemocy, przejawiają różne formy agresji wobec rówieśników, nauczycieli, innych dorosłych, rodziców. W starszych dzieciach utrwala się poczucie niesprawiedliwości i gniewu, szukają akceptacji i zrozumienia poza domem, często w nieformalnych grupach o charakterze przestępczym. Aby zaistnieć i poczuć się silniejszym, z roli ofiary przechodzą do roli sprawcy przemocy. Często dzieci, które są

wychowywane w domu pełnym przemocy, mają problemy z nauką, powtarzają klasy, wagarują. Aby zapomnieć o bólu i cierpieniu, zaczynają odurzać się środkami psychoaktywnymi: nikotyną, alkoholem lub narkotykami.

Liczba odnotowanych przypadków przemocy nie odzwierciedla rzeczywistej sytuacji. Przemoc nie zawsze jest rejestrowana, wiele przypadków pozostaje nieujawnionych lub niepotwierdzonych przez ofiary. Mimo to liczba rodzin objętych pomocą GOPS z tytułu przemocy stosunkowo z roku na rok wzrasta. Problem ten dotyczy jednak znacznie większej liczby rodzin-tym bardziej, że ośrodek działa w dość trudnym środowisku, charakteryzującym się znacznym bezrobociem, przestępczością, a nawet bezdomnością. Do tego dochodzi też problem alkoholizmu.

Z analizy dokumentów, w których przemoc została zarejestrowana, wynika, że sprawcą, prawie bez wyjątku, był mężczyzna. W rodzinach tych występował alkoholizm i związane z nim problemy oraz bezrobocie. Ofiarami przemocy są kobiety i w mniejszym stopniu dzieci. Powszechnie uważa się, że przemoc w rodzinie jest zamierzonym i wykorzystującym przewagę sił działaniem lub zaprzestaniem działania, skierowanym przeciw członkom rodziny, które narusza jego prawa i dobra osobiste, powodując cierpienie i szkody.

Należy zwrócić uwagę, że agresja mężczyzn w stosunku do kobiet i dzieci przejawia się bardzo często po spożyciu alkoholu. Dotyczy to 85 % przypadków, w których agresorem byli mężczyźni. Kobiety natomiast stosują przemoc rzadko, a jeśli już, to w akcie samoobrony. Wyniki badań szacują, że są to 4 przypadki na 100.

Policjant w większości przypadków jest pierwszą osobą z zewnątrz otrzymującą sygnał o przemocy w rodzinie. Między innymi w celu ułatwienia policjantom uporządkowanej rejestracji śladów i wydarzeń w miejscu zdarzenia, jak i podjętych przez nich czynności oraz w celu późniejszego wykorzystania w czynnościach procesowych w 1998 roku wprowadzono w Polsce procedurę interwencji policji wobec przemocy domowej pod nazwą „Niebieskie Karty”, która została opracowana przez Komendę Główną Policji, Komendę Stołeczną Policji i Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Ułatwiło to też rozpoznawanie zjawiska przemocy domowej, skali jego zagrożenia, a co za tym idzie podejmowania odpowiednich działań zapobiegawczych.

Zdarza się, że do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej trafiają osoby, których problem ten dotyczy, a które nigdy nie wzywały na interwencję policji i nie informowały dzielnicowego o istniejącej sytuacji. Poza tym często osoby doznające przemocy w rodzinie, kierowane różnymi przekonaniami i obawami, nie ujawniają tego problemu.

Struktura klientów ośrodka pomocy społecznej jest bardzo zróżnicowana. Z usług korzystają nie tylko osoby z tzw. marginesu społecznego, ale także rodziny „pozytywne społecznie”, których jedynym problemem jest brak wystarczających środków finansowych.

CZĘŚĆ II
PROGRAM ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE OLSZTYN NA 2006-2013

1. Ubóstwo.

Cele szczegółowe:

- 1) Umożliwienie rodzinom o niskich dochodach pełnego udziału w życiu społecznym.
- 2) Wsparcie, w tym finansowe, osób i rodzin o niskich dochodach.
- 3) Rozwijanie oferty świadczeń dla osób i rodzin ubogich.
- 4) Wspieranie inicjatyw społeczności lokalnej w zakresie wspomagania osób ubogich.
- 5) Ułatwianie dostępu do wypoczynku i rekreacji osobom z rodzin o niskich dochodach.

Zadania do realizacji:

- 1) Udzielanie pomocy finansowej osobom i rodzinom o niskich dochodach, na zasadach określonych w ustawie o pomocy społecznej i o świadczeniach rodzinnych, w formie zasiłków pieniężnych – zasiłki okresowe, celowe i celowe specjalne, zasiłki rodzinne i inne.
- 2) Dożywianie dzieci z rodzin ubogich.
- 3) Udzielanie pomocy rzeczowej – posiłek, odzież i inne osobom ubogim.
- 4) Organizowanie akcji okazjonalnych wspierających członków rodzin o niskich dochodach.
- 5) Wspieranie wypoczynku dzieci i młodzieży z rodzin ubogich.

Odbiorcy:

- o osoby i rodziny o niskich dochodach,
- o społeczność Gminy Olsztyn.

Realizatorzy:

- o Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Olsztynie,
- o Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Olsztynie,
- o szkoły,
- o kościoły.

2. Bezrobocie.

Cele szczegółowe:

- 1) Ułatwienie osobom bezrobotnym i członkom ich rodzin pełnoprawnego udziału w życiu społecznym.
- 2) Przeciwdziałanie marginalizacji osób bezrobotnych i ich rodzin.
- 3) Ograniczanie negatywnych skutków pozostawania bez pracy.

Zadania do realizacji:

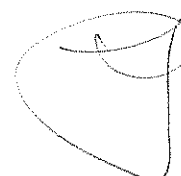
- 1) Stworzenie sieci współpracy między instytucjami zajmującymi się pracą z osobami bezrobotnymi.
- 2) Stwarzanie przyjaznego środowiska i wspieranie inicjatyw zmierzających do tworzenia nowych miejsc pracy i prowadzenia działalności gospodarczej.
- 3) Pomoc socjalna dla bezrobotnych i ich rodzin.
- 4) Działania ułatwiające reorientację zawodową rolników i członków ich rodzin.
- 5) Ułatwienie podjęcia pracy osobom dyskryminowanym, w szczególności poprzez zatrudnienie przy pracach społecznie użytecznych.
- 6) Ścisła współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy, udział w inicjatywach przez nich organizowanych.

Odbiorcy:

- o osoby bezrobotne i członkowie ich rodzin,
- o uczniowie szkół ponadgimnazjalnych,
- o studenci,
- o rolnicy i członkowie ich rodzin,
- o kobiety.

Realizatorzy:

- o Urząd Gminy Olsztyn,
- o Powiatowy Urząd Pracy w Częstochowie,
- o Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Olsztynie,
- o szkoły,
- o kościoły,
- o przedsiębiorcy.

3. Niepełnosprawność, przewlekłe choroby.

Cele szczegółowe:

- 1) Wspomaganie rodzin, w których żyją osoby niepełnosprawne w działaniu zmierzających do zaspokojenia ich potrzeb i utrzymaniu ich w środowisku zamieszkania.
- 2) Rozwijanie oferty usług i świadczeń pomocy społecznej dla osób niepełnosprawnych.
- 3) Podnoszenie jakości oferowanych usług.
- 4) Ułatwianie dostępu osób niepełnosprawnych do przysługujących im uprawnień i usług.
- 5) Wspieranie aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych.
- 6) Pomoc w organizowaniu czasu wolnego, form rekreacji i wypoczynku dla osób niepełnosprawnych.

Zadania do realizacji:

- 1) Prowadzenie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania.
- 2) Propagowanie korzystania z oferty ośrodków wsparcia, placówek dziennych służby zdrowia w Powiecie Częstochowskim.
- 3) Udzielanie pomocy finansowej osobom o niskich dochodach na zasadach określonych w ustawie.
- 4) Obejmowanie ubezpieczeniem społecznym i zdrowotnym osób niepełnosprawnych i członków ich rodzin, na zasadach określonych w ustawach.
- 5) Szkolenia dla pracowników służb społecznych w zakresie specyficznych potrzeb i pracy z ludźmi niepełnosprawnymi.
- 6) Współpraca instytucji gminnych i ponad lokalnych świadczących usługi na rzecz osób z powyższymi dysfunkcjami.
- 7) Ułatwianie dostępu do edukacji dzieciom niepełnosprawnym poprzez dostęp do szkół i przedszkoli,
- 8) Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w Częstochowie w zakresie tworzenia warunków do zatrudnienia lub rozpoczęcia działalności gospodarczej przez osoby niepełnosprawne.

9) Publikacje w prasie lokalnej lub innych mediach przybliżające zagadnienia związane z integracją.

10) Włączanie się w akcje medialne dotyczące aktywizacji osób z pow. dysfunkcjami.

11) Nadawanie charakteru integracyjnego imprezom kulturalno-rekreacyjnym organizowanym w gminie.

Odbiorcy:

- o osoby niepełnosprawne, przewlekle chore oraz członkowie ich rodzin,
- o społeczność Gminy Olsztyn.

Realizatorzy:

- o Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Olsztynie,
- o placówki oświatowe,
- o placówki służby zdrowia,
- o kościoły,
- o inne instytucje.

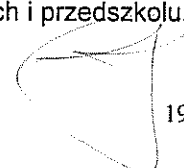
4. Bezradność w sprawach rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi.

Cele szczegółowe:

- 1) Wspomaganie rodzin w wypełnianiu przez nie funkcji opiekuńczych, wychowawczych, zabezpieczających.
- 2) Ograniczanie negatywnych zjawisk wynikających z dysfunkcjonalności rodzin.
- 3) Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci z rodzin dysfunkcyjnych.
- 4) Pomoc rodzinom biologicznym dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo-wychowawczych w przywróceniu roli rodzicielskiej.
- 5) Inspirowanie społeczności lokalnej do pomocy rodzinom wychowującym dzieci.

Zadania do realizacji:

- 1) Stała współpraca wszystkich instytucji pomagających rodzinom w wypełnianiu ich funkcji.
- 2) Praca profilaktyczna wychowawców i pedagoga szkolnego w szkołach i przedszkolu.
- 3) Prowadzenie zajęć wyrównawczych i kompensacyjnych dla dzieci w szkołach i przedszkolu.

- 4) Dożywanie dzieci zagrożonych niedożywieniem z powodu ubóstwa i dysfunkcji rodzin.
- 5) Obejmowanie pomocą socjalną i prawną członków rodzin z problemami wychowawczo-opiekuńczymi.
- 6) Ułatwianie dostępu do wypoczynku i rekreacji dzieciom i młodzieży z rodzin, w których występują problemy.
- 7) Praca socjalna z rodzinami zastępczymi i biologicznymi dzieci umieszczonych w formach rodzinnej opieki zastępczej.

Odbiorcy:

- o rodziny, w których występują problemy opiekuńczo-wychowawcze,
- o osoby przebywające i opuszczające rodziny zastępcze i placówki opiekuńczo-wychowawcze,
- o uczniowie szkół,
- o rodziny z terenu Gminy.

Realizatorzy:

- o szkoły i przedszkole,
- o Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Olsztynie,
- o Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Olsztynie,
- o policja,
- o sądy i kuratorzy sądowi,
- o Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie i Ośrodek Adopcyjno- Opiekuńczy,
- o placówki opiekuńczo-wychowawcze i rodziny zastępcze,
- o kościoły.

5. Alkoholizm i inne uzależnienia.

Cele szczegółowe:

- 1) Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych.
- 2) Udzielanie rodzinom, w których występują problemy z uzależnieniem, pomocy psychologicznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą.
- 3) Prowadzenie działalności profilaktycznej i edukacyjnej w zakresie problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.

4) Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

Zadania do realizacji:

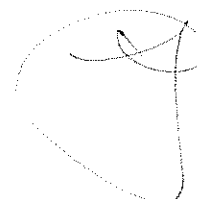
- 1) Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- 2) Dofinansowanie działań organizacji pozarządowych i innych instytucji w zakresie kompleksowej profilaktyki dla osób uzależnionych i członków ich rodzin.
- 3) Prowadzenie działań w celu poprawy funkcjonowania systemu pomocy terapeutycznej i rehabilitacji dla osób uzależnionych od alkoholu.
- 4) Organizacja akcji profilaktycznych i realizacja programów profilaktycznych w szkołach.
- 5) Wspieranie i tworzenie świetlic środowiskowych.
- 6) Wspieranie realizacji kompleksowych działań profilaktycznych i edukacyjnych, których adresatem są dzieci i młodzież.
- 7) Pomoc rzeczowa dla osób uzależnionych i ich rodzin.
- 8) Udzielanie informacji o miejscach pomocy osobom z problemem alkoholowym lub innym uzależnieniem.
- 9) Wspieranie działań, w tym organizacji pozarządowych, na rzecz osób z wykluczeniem społecznym.
- 10) Diagnoza problemów związanych z narkomanią.
- 11) Prowadzenie działań prewencyjnych w zakresie stosowania używek.

Odbiorcy:

- o dzieci i młodzież ze szkół Gminy Olsztyn,
- o osoby uzależnione i członkowie ich rodzin,
- o społeczność Gminy Olsztyn.

Realizatorzy:

- o Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Olsztynie,
- o szkoły,
- o policja,
- o Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Olsztynie,

- o organizacje pozarządowe,
- o placówki służby zdrowia.

6. Przemoc w rodzinie.

Cele szczegółowe:

- 1) Profilaktyka w zakresie przemocy domowej.
- 2) Udzielanie pomocy ofiarom przemocy.
- 3) Praca ze sprawcami.

Zadania do realizacji:

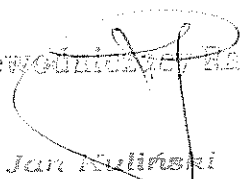
- 1) Współpraca przedstawicieli różnych służb udzielających pomocy ofiarom przemocy i pracujących ze sprawcami.
- 2) Prowadzenie akcji profilaktycznych i edukacyjnych w zakresie przemocy domowej.
- 3) Informowanie o możliwościach uzyskania pomocy dla ofiar przemocy.
- 4) Prowadzenie procedur "Niebieskiej Karty".
- 5) Udzielanie pomocy prawnej, psychologicznej i socjalnej ofiarom przemocy.
- 6) Współpraca z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- 7) Współpraca z Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej i korzystanie z pomocy świadczonej przez tą placówkę na rzecz rodzin, w których występuje przemoc.
- 8) Szkolenie kadry pracującej z rodzinami, w których występuje przemoc.

Odbiorcy:

- o ofiary przemocy domowej,
- o członkowie rodzin, w których występuje przemoc,
- o pracownicy służb społecznych,
- o sprawcy przemocy,
- o społeczność Gminy Olsztyn.

Realizatorzy:

- o Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Olsztynie,
- o Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Społecznych w Olsztynie,
- o policja,
- o szkoły,
- o placówki służby zdrowia.

Przewodniczący Rady

 Jan Kuliński